

Herrens øjne: Det bibelske verdenssyn

Ugens vers

"Herrens øjne er alle vegne, de overvåger onde og gode" (Ordsp 15,3).

Introduktion

Den polske poet Czeslaw Milosz skrev et digt, hvor han begyndte med at beskrive fantasidyr: talende kaniner, talende egern, o.l. "De har lige så meget til fælles med virkelige dyr," skrev han, "som vores opfattelse af verden har med den virkelige verden." Som afslutning på sit digt skrev han: "Tænk over dette og skælv."

Skælv er måske et lidt for barskt ord; men det er sandt, at meget af det, mennesker tænker om verden, kan være helt forkert. I over 2000 år mente mange af verdens klogeste og bedst uddannede mennesker, at jorden var det ubevægelige centrum i universet. I dag mener mange af de klogeste og bedst uddannede mennesker, at menneskene har udviklet sig fra det, der oprindeligt var en simpel livsform.

Som mennesker kan vi aldrig se verden ud fra en neutral position. Vi ser den altid kun gennem filtre, som indvirker på, hvordan vi fortolker, og forstår verden omkring os. Sådanne filtre kaldes verdenssyn, og det er vigtigt, at vi lærer vores unge mennesker, og også de ældre menighedsmedlemmer, det bibelske verdenssyn at kende.

Ugens tekster

- Ordsp 15,3
- Job 12,7-10
- Ef 6,12
- Åb 20,5-6
- Joh 1,1-14
- Mark 12,29-31

Herrens øjne

En professor ved Oxford University har fremsat teorien om, at vi, verden, og alt omkring os, ikke er virkelige. I stedet er vi digitale skabninger, fremstillet af en race af rumvæsener med superkraftige computere. Det er en interessant teori, og den får os til at stille det yderst vigtige spørgsmål: Hvori består virkeligheden?

Der er to meget generelle svar, selv om kun et af dem er fornuftigt. Det første er, at universet og alt, hvad det rummer, deriblandt også os, kun er. Intet har skabt det, intet har formet det. Det er her bare. Der er ingen gud eller guder, intet guddommeligt. Virkeligheden er udelukkende materiel, udelukkende naturlig. Som en person sagde det for 2500 år siden: der er kun "atomer og intethed".

Det andet verdenssyn siger, at et guddommeligt væsen (eller væsener) skabte universet. Det synes mere logisk og rationelt end tanken om, at universet kun er, uden at det har nogen forklaring. Dette synspunkt omfatter den naturlige verden, vores verden af "atomer og intethed", men det er ikke begrænset kun dertil. Det peger på en virkelighed, som er langt bredere, dybere og mere indviklet end det ateistisk-materialistiske verdenssyn, som vi så ofte møder i dag.

Hvad siger disse tekster om de tanker, dagens studium omtaler?

- Sl 53,1
- Joh 3,16
- Luk 1,26-35
- Ordsp 15,3
- Es 45,21

Centralt i al kristen uddannelse finder vi ikke kun, at Gud er virkelig, men også, hvordan han er – en personlig Gud, som elsker os, og har kontakt med os. Han er også en miraklernes Gud, som ikke er bundet af naturlove, selv om han bruger dem. Han kan altså sætte sig ud over disse love, når han ønsker det (som fx, at Jesus blev født af en jomfru). Undervisning i dette verdenssyn er især relevant i vore dage, hvor en så stor del af den intellektuelle verden åbenlyst og uden undskyldning, men dog fejlagtigt påstår, at videnskaben støtter deres ateistiske og naturalistiske verdenssyn.

Til eftertanke

Tænk over, hvor snævert og begrænset det ateistiske verdenssyn er sammenlignet med det bibelske verdenssyn, der omfatter den naturlige verden, men ikke er begrænset af den. Hvorfor er det bibelske verdenssyn, det teistiske verdenssyn, i sidste ende ganske enkelt så meget mere logisk og rationelt end det ateistiske?

Leibniz' verdenssyn

For mange år siden stillede den tyske tænker og forfatter Gottfried Wilhelm Leibniz det mest grundlæggende og mest basale spørgsmål: "Hvorfor er der noget i stedet for intet?"

Hvordan besvarer følgende bibeltekster Leibniz' spørgsmål?

- 1 Mos 1,1
- 2 Mos 20,8-11
- Job 12,7-10.
- Joh 1,1-4
- Åb 14,6-7

Det er fascinerende, at i Bibelen tages Guds eksistens for givet. 1 Mos 1,1 begynder ikke med en række logiske argumenter for Guds eksistens, selv om de findes. Teksten tager Guds eksistens for givet (se også 2 Mos 3,13-14), og fra det udgangspunkt, at Gud er skaber, fremlægges hele Bibelen og alle de sandheder, der åbenbares på dens sider.

Læren om skabelsen er også grundlæggende for al kristen uddannelse. Alt det, vi tror som kristne, bygger på læren om, at Gud skabte på seks dage. Bibelen begynder ikke med en udtalelse om forsoning eller om loven eller om korset eller om opstandelsen eller om Jesu genkomst.

Nej, den begynder med en udtalelse om Gud som skaber, og ingen af de andre læresætninger giver nogen mening, hvis det ikke er rigtigt, at Gud er vores skaber.

Derfor må et bibelsk verdenssyn understrege betydningen af skabelseslæren. Denne fremhævelse får stor betydning; for dette verdenssyn er i videnskabens navn blevet hårdt angrebet. Udvikling – milliarder af år med liv, der langsomt udviklede sig i ryk og nap, helt tilfældigt – har næsten udryddet troen på Bibelen for millioner af mennesker. Det er svært at forestille sig en lære, der står i større modsætning til Bibelen og den kristne tro generelt end udviklingslæren. Derfor er tanken om, at udviklingslæren på en eller anden måde kan tilpasses den bibelske skabelseslære, endnu værre end en ateistisk udviklingslære. Det kan ikke lade sig gøre uden at gøre Bibelen og hele den kristne tro til grin.

Gud beder os om at tilbringe en syvendedel af vores liv, hver uge, til minde om en seks dages skabelse. Det er ikke noget, han beder os om at gøre med noget andet trospunkt. Hvad siger det om, hvor grundlæggende og vigtig dette trospunkt er for et kristens verdenssyn?

Til eftertanke

Det bibelske verdenssyn

Som det nævnes i introduktionen, betragter ingen verden ud fra et neutralt verdenssyn. En ateist ser fx en regnbue på himlen udelukkende som et naturfænomen. Den har ingen anden betydning end den, mennesker har besluttet at tillægge den. Men en, der betragter den ud fra et bibelsk verdenssyn vil ikke kun se den som et naturfænomen, hvor vand og lys påvirker hinanden, men også en ny bekræftelse af Guds løfte om ikke igen at ødelægge jorden med vand (1 Mos 9,13-16). "Hvor var Guds nåde og medlidenhed med de fejlende skabninger stor, idet han således satte den smukke regnbue i skyen som et tegn på sin pagt med menneskene! ... Det var Guds hensigt, at når børn i senere slægtled spurgte om betydningen af den smukke bue, der strækker sig over himmelen, skulle deres forældre gentage beretningen om syndfloden og fortælle dem, at den Højeste havde sat denne bue i skyen som en forsikring om, at vandet aldrig mere skulle oversvømme jorden" (Ellen White, *Patriarker og profeter*, s. 55).

For syvendedags adventister er Bibelen den grundlæggende tekst for troen. Den giver os det verdenssyn, det "filter", hvorigennem vi skal se og forstå verden, der kan være et meget skræmmende og indviklet sted. Skriften skaber den skabelon, som kan hjælpe til bedre at forstå den virkelighed, vi finder os i, som vi er en del af, og som vi ofte bliver forvirrede over.

Hvordan hjælper disse tekster os til bedre at forstå den virkelighed, vi lever i?

- Ef 6,12
- Rom 5,8
- Rom 8,28
- Åb 20,5-6
- Mark 13,7
- Præd 9,5

Det er vigtigt, at holde urokkeligt fast ved Bibelens lære, for det er Guds åbenbarede sandhed til menneskene. Den forklarer mange ting om verden, som vi ellers ikke ville kende til eller forstå. Derfor må al kristen uddannelse være grundfæstet i og bygge på Guds ord, og enhver lære, der står i modstrid med Bibelen, må forkastes.

Tænk over nogle af Bibelens læresætninger, der modsiger den lære, som nogle mennesker holder fast ved. Hvad bør denne forskel lære os om, hvor vigtigt det er, at vi trofast holder fast ved Guds ord?

Til eftertanke

Tilbed Frelseren

Læren om skabelsen er afgørende for vores tro; men denne læresætning står ikke alene, især ikke i Det Nye Testamente. Den kædes ofte sammen med, og er til og med uløseligt knyttet sammen med læren om vores frelse. Det skyldes ganske enkelt, at i en syndig verden forklarer skabelsen ikke alt. Vi lever, vi kæmper, vi lider, og hvad sker der så? Vi dør og ender til sidst ikke meget anderledes end døde dyr i vejsiden. Hvad godt er der ved det?

Derfor har vi som en afgørende del af vores verdenssyn også læren om frelse, og hvad det betyder, at vi har Jesus Kristus og ham korsfæstet og opstået fra de døde som det centrale i alt det, vi tror.

Joh 1,1-14

Hvad lærer disse vers os om, hvem Jesus var, og hvad han har gjort for os?

Se også på den første engels budskab: "Jeg så endnu en engel flyve midt oppe under himlen; den havde et evigt evangelium at forkynde for dem, der bor på jorden, og for alle folkeslag og stammer, tungemål og folk, og englen sagde med høj røst: Frygt Gud og giv ham ære, for timen er kommet, da han dømmer. Tilbed ham, som har skabt himmel og jord og hav og kilder" (Åb 14,6-7). Læg mærke til, at det evige evangelium er knyttet direkte til Gud som Skaberens. Og når det går op for os, at den Gud, som skabte os, er den samme Gud, som i menneskeligt kød bar straffen for vores synd, er det ikke mærkeligt, at vi bliver opfordret til at tilbede ham. Hvilken anden reaktion kan der være fra vores side, når vi indser, hvordan vores Gud egentlig er?

Af den grund må Kristus og ham korsfæstet forblive det vigtigste og mest centrale i alt, hvad vi lærer. Det er en lære, som også indbefatter Jesu genkomst; for Jesu første komme gavner os egentlig ikke ret meget, hvis ikke han også kommer igen. Ud fra Skriften kan man argumentere, at Kristi første og andet komme er uløseligt knyttet sammen i Guds frelsesplan.

Til eftertanke

Tænk nøjere over den tanke, der udtrykkes i Joh 1, at han, som skabte alt "det, som er" (Joh 1,3), var den samme, som døde på korset for os. Hvorfor vil tilbedelse være den naturlige reaktion fra vores side?

Guds lov

For mange år siden drøftede man i Frankrig spørgsmålet om dødsstraf. Skulle den afskaffes? Forkæmpere for afskaffelsen kontaktede den berømte franske skribent og filosof Michel Foucault og bad ham om at skrive en ledende artikel på deres vegne. Men det, han gjorde, var at skrive en artikel, der ikke støttede afskaffelsen af dødsstraf, men talte for afskaffelsen af hele fængselssystemet og lade alle fanger få frihed.

Hvorfor? Fordi Michel Foucault betragtede alle moralsystemer som menneskeskabte opfindelser, menneskelige ideer, der var opfundet af dem, der sad ved magten, for at kontrollere masserne. Derfor havde disse moralbegreber ingen virkelig berettigelse.

Hans ideer var meget ekstreme; men de er en logisk følge af et gammelt problem. Moses mødte det samme problem blandt israelitterne for mange tusind år siden. "I må ikke dyrke Gud på den måde, vi gør her i dag, hvor hver især gør, som han finder for godt" (5 Mos 12,8; se også Dom 17,6; Ordsp 12,15).

Vi er ikke retfærdige, hellige og objektive nok til at vide, hvad der er moralsk rigtigt. Det nytter altså ikke noget, at vi bare gør, hvad vi selv synes er rigtigt. Hvordan kan vi vide, hvad der er rigtigt? Svaret er selvfølgelig, at Herren, som skabte os, også gav os et moralkodeks at leve efter. Måske kan vores øjne ikke se, hvad der er ret; men det kan Guds øjne altid.

Hvad lærer disse tekster om moralsk opførsel?

Hvis vi skal gøre frelsen central i vores kristne verdenssyn, må Guds lov, De Ti Bud, også stå centralt. For hvad er det egentlig vi skal frelles fra, hvis ikke det er synd, som er lovbrud (Rom 3,20)? Evangeliet giver egentlig ingen mening uden Guds lov, og det er en af grundene til, at vi ved, at loven endnu gælder, selv om den ikke kan frelse os. Det er derfor, vi har brug for evangeliet.

Derfor må al syvendedags adventistuddannelse understrege det, Ellen White kalder "Guds lovs fortsatte gyldighed" (*Mod en bedre fremtid*, s. 54). Det indbefatter også sabbatsbuddet. Hvis uddannelse skal være med til, at genoprette Guds billede i os, så vidt det er muligt i dette liv, må Guds lov, selv på det mest grundlæggende niveau og set i lyset af Kristi eksempel, opretholdes som det moralkodeks, der viser os, hvad der virkelig er ret i Guds øjne.

5 Mos 6,5
Mark 12,29-31
Åb 14,12

Til videre studium

"Det egentlige formål med uddannelsen er at genoprette Guds billede i sjælen" (Ellen White, *Patriarker og Profeter*, s. 309). På baggrund af denne tanke kan vi se, hvorfor et grundfæstet kristent verdenssyn er af største betydning for adventistuddannelse. Uddannelse i sig selv er ikke nødvendigvis god. Mennesker kan få en uddannelse, også en høj uddannelse, i ideer og holdninger, som er direkte i modstrid med de principper, vi finder i Bibelen. Det er derfor, at vores uddannelsessystem som syvendedags adventister må være baseret på et kristent verdenssyn. Det betyder, at i alle generelle fag som videnskab, historie, moral og etik, kultur osv. skal undervisningen foregå ud fra dette verdenssyn i modsætning til et, der modsiger eller ignorerer det. Vi har tidligere sagt; men det er værd at gentage: der findes intet neutralt verdenssyn. Tilværelsen, virkeligheden, ses gennem de filtre, vores verdenssyn indeholder, og det gælder lige-gyldigt, om dette verdenssyn bliver lært overbevisende og systematisk eller ej. Det er derfor altafgørende, at det bibelske verdenssyn danner grundlaget for al syvendedags adventistuddannelse.

Spørgsmål til drøftelse

1. **Hvilke eksempler fra historien kan du komme i tanker om, hvor hele uddannelsessystemer var eller er meget ødelæggende? Hvilke steder foregik det? Hvad blev eleverne undervist i? Og hvad kan vi lære af det? Hvordan kan vi beskytte vores uddannelsessystem mod sådanne ødelæggende påvirkninger?**
2. **Denne uges studium så på nogle af nøglepunkterne i et kristent verdenssyn: Guds eksistens, skabelsen, Bibelen, frelsesplanen og Guds lov. Hvilke andre vigtige elementer bør indbefattes i en fuldstændig beskrivelse af et kristent verdenssyn?**
3. **En tænker fra det attende århundrede skrev engang: "O samvittighed! Samvittighed! Du guddommelige instinkt, du sikre vejleder af et uvidende og bundne, men intelligent og frit væsen, du ufejlbarlige dommer af godt og ondt, som får mennesket til at ligne Gud." Hvad er rigtigt eller forkert i en sådan holdning?**
4. **Læs igen følgende citat fra Ellen White: "Det egentlige formål med uddannelsen er at genoprette Guds billede i sjælen." Hvad betyder det? Hvordan viser det, hvorfor adventistuddannelse må være så forskellig fra meget af det, verden selv betragter som uddannelse?**

